

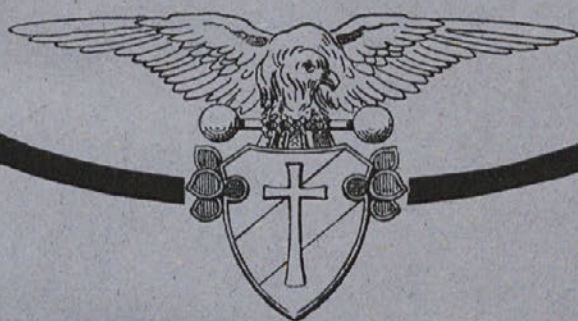
LET. IX.

1916

ŠT. 1 IN 2.

MLADOS

GLASILO
SLOVENSkih ORLOV

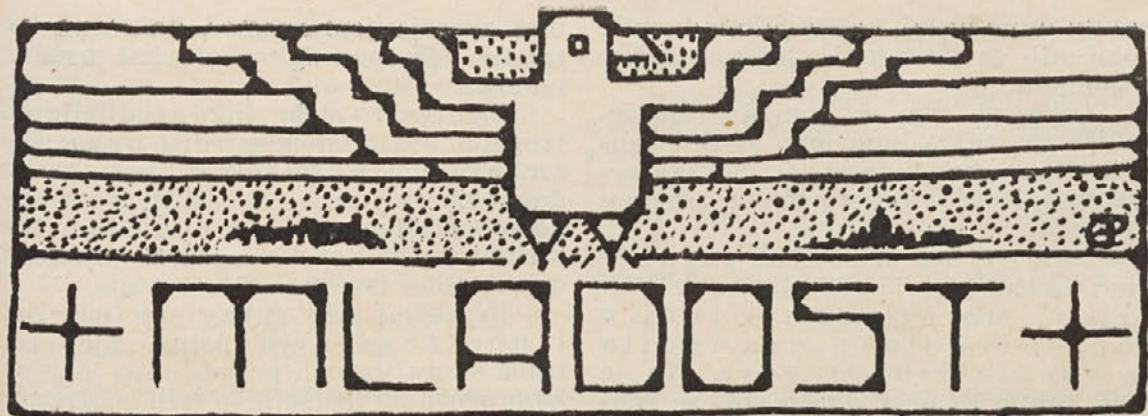
CENA K 3^{.-} ☿ ☿ UREDNIK IVAN PODLESNIK

NATISNILA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

38505 III b

III all b 38505

GLASILO SLOVENSКИH ORLOV.

ŠTEV. 1 in 2.

JANUAR, FEBRUAR 1916.

LETNIK IX.

SVETI DUH, K BOŽJI ČASTI – DAJ NAM RASTI!

A. M. SLOMŠEK.

PISMO IZ ZALEDJJA.

IVAN PODLESNIK.

Še bolj se razni časopisi Nemčije kot Avstro-Ogrske pečajo z vprašanji, kako bo po vojski zlasti na gospodarskem polju v obeh teh državah. Tudi razne organizacije razmotrivajo to vprašanje na razne načine. Ugibanja, predlogi in nasveti temelje na gotovosti, da bodeta osrednji sili izšli zmago slavni iz svetovne vojske. To potrjujejo tudi dogodki zadnjega časa na bojiščih. Tudi domnevanje, da bo krvavi metež kmalu, vsaj prej kot se je pričakovalo, končan, dobiva vedno več tal.

Dve svetli zvezdi sta torej, ki navdajata naša srca z zaupanjem in pogumom: zmaga in skorajšnji konec. Upanje, da se to dvoje uresniči, nas sili, da tudi mi premišljujemo: kako bo z nami Slovenci po vojski, kakšno bo naše javno in gospodarsko življenje, kakšno življenje po naših organizacijah?

V metežu in vrvenju vojaškega življenja, v katerem živim sedaj že mesece, se mi zadnje dni vriva med premišljevanjem zlasti vprašanje: kako bo z našo mladinsko organizacijo, z našimi Orli, po vojski?

Tudi mnenja in odgovori na to vprašanje morajo temeljiti na zavesti, da bo zmaga in skorajšnji konec, ako

nočemo, da bodo vsi odgovori samo domnevanja, samo ugibanja. Kakor sem omenil: zadnji dogodki med svetovno diplomacijo in pa na bojiščih nam lahko podkrepijo to zavest. Iz te zavesti pa se rode potem odgovori, katerih nekaj hočem v naslednjem navesti v premišljevanje bratom Orlom, ki so doma, in pa onim, ki so na bojišču, ako jim bodo prišle te vrste pred oči.

Eno je brezdvomno: Orlovska organizacija mora navzlic vsem izgubam, ki so jo zadele, živeti naprej in se razvijati, ker bo še bolj potrebna slovenskemu ljudstvu, kot je bila dosedaj. Če opazujemo kritične razmere, ki vladajo sedaj po Slovenskem, če pridružimo temu opazovanju dogodke, ki se vrše med tem časom med vojaki v zaledjih in na bojnih poljih, če pridružimo temu še življenje naših ujetnikov v Rusiji, Srbiji in drugod, potem si moramo odgovoriti, da bo slovenski narod v času, ko se bo tok njegovega življenja uravnal v normalne razmere, iz katerih naj bi rastel kvišku in naprej na vseh poljih javnega in zasebnega življenja, krvavo potreboval zdrave in značajne mladine, značajnih mož in mladeničev. Le s temi bo mogoče

naprej in ne nazaj, kar bi bilo v dnevih, določenih za prerojenje, lahko strašno usodepolno.

Tukaj pa smo pri temelju cele organizacije, tukaj smo pred tistim velikim ciljem, katerega si je orlovska organizacija od svojega početka predpostavljala.

Temeljna načela, izražena v »Zlati knjigi« slovenskih Orlov, morajo ostati tudi v naprej nedotaknjena vodila za vse naše delovanje. To je prva zahteva, prvi predpogoji za nadaljno uspešno delo!

Tudi samo za črko ne bomo smeli popustiti od tega. Nobenega mešetarenja, nobenih kompromisov v tem oziru, ker vojska ni in ne bo spremenila prav nič, da bi se moglo zahtevati od nas v tem oziru kakšnih sprememb. Nasprotno: vojska jim bo še ravno pokazala, da je zvestoba do temeljnih načel naše organizacije dala tisočim mladim srcem moči, da so mogli junaško prenašati vso bedo teh dni, katere preživljamo in ki jih bomo še živeli.

Kakor kaže, nam bodo možje in mladeniči, ki so sodelovali pri ustanovitvi orlovske organizacije, ostali ohranjeni. Zato bo treba, da se bodo te moči zopet pritegnile pod krov voditeljev organizacije, da bo šlo delo reorganizacije s tisto navdušenostjo, temeljitostjo in vztrajnostjo naprej, kot smo ji bili priča prva leta orlovskih poletov širom slovenskih zemlja.

Bog daj, da bi bila v teh možeh ohranjena še prvotna ljubezen in delavnost!

Nastane pa važno vprašanje: ali bo treba tehnično-organizatorično kakšnih sprememb?

Tu se mi zdi, da jih bo treba.

Jeseni prihodnjega leta bo obhajala orlovska organizacija desetletnico svojega obstanka. Deset let bo minilo, odkar je zagledal prvi orlovski odsek v Ljubljani beli dan. Deset let, odkar se je razvijala orlovska organizacija pod materinskim okriljem Slov. kršč. soc. zveze kot centralne organizacije naših izobraževalnih društev, katerih odseki so naši orlovski odseki. Ali ne bo morda čas, da se ti odseki osamosvoje, da nastanejo iz odsekov društva? To vprašanje se je rodilo že pred vojsko iz vrst Orlov samih. Pričakuje rešitve, katere se bo treba lotiti z natanč-

nim presojanjem razmer, da se ne bo zgodilo kaj prenagljenega, kaj usodepolnega.

Zelo važno delo čaka voditelje v tem, da bo treba preurediti organizatorični in že enkrat spraviti na dan tehnični poslovnik in izdati že dolgo obljubovani »vežbovnik«. Izkušnje, pridobljene v vojski, bodo v tem oziru lahko bogato udejstvovane.

Prevažno delo čaka tudi Orle na izobraževalnem polju, kjer bo treba skoraj iznova pričeti orati ledino. Izobraževalna društva bo treba poživiti; predavanja, shodi, kurzi itd., to vse bo treba zopet vpeljati.

Potem pa politično delo! Ali mar ne bo potreba, da se bodo tudi tu zastavile nove moči k plodonosnemu delu, pod vodstvom izkušenih naših politikov seveda.

Torej dela na vse strani v izobilju! Pogled na delo v bodočnosti mi pa vri-va eno važno vprašanje: ali bodo tudi srca pri nas dostopna za silo potrebe po tem delu?

Ali ne bo morda vojska strla veselja, dobre volje, navdušenja? Ali ne bodo prišli morda mnogi topi, nedostopni za tako delo iz vojske nazaj? Ali ne bo morda samoljubje prevladovalo nad mislijo za požrtvovalnost, nesebičnost? So znamenja, ki kažejo, da bo morda tako, vsaj pri veliki večini.

Zato bo pa treba seveda v prvi vrsti dobiti Orlov, ki bodo šli buditi otrple, navduševati utrujene, iskati novih delavcev za vinograd ljudskega dela.

Vse to nam kaže, da še ne bo miru, da ne bo počitka, temveč da bo treba z veliko ljubeznijo in vztrajnostjo graditi to, kar nam je razdrlo strašna vojska. Kdor more, naj se pripravlja že sedaj za to delo! Tako malo nam je ostalo: odseki komaj še životarijo, telovadnice so prazne; edino, kar še kaže naše življenje, je naša »Mladost«, v tem letu s trudem izdajana in urejevana.

Res? Da, doma! Ampak tukaj je drugače. Veliko nam je ostalo od naše organizacije! Pogled na bojna polja, na naše junake, med katerimi je premnogo Orlov, nam priča o našem bogastvu v tem oziru.

Belgija, Francija, Rusija, Srbija in Italija —: povsod so se in se še bore Orli. Povsod tudi njih grobovi, priča njih junaštva in zvestobe. Matere, žene in neveste plačejo za njimi. Naša organizacija pa gleda s ponosom nanje. S

ponosom gleda nanje, ker so ji bili zvesti do zadnjega, in hoče tudi ona ostati njim zvesta. Ostati in živeti hoče, mora! Vojska ji je vzela mnogo sinov, njih samih pa ne sme streti, ker i d e j e, katerih nositeljica in pospeševaljica je ona, morajo ostati žive med slovensko mladino — v blagor slovenskega ljudstva.

* * *

Novo leto bo, ko bo zagledalo to pismo beli dan v »Mladosti«.

Novo leto: drugo že, odkar divja strašna vojska.

Novo leto: d e s e t o, odkar razprostira Orel svoja krila po slovenski zemlji.

Bog daj, da bi bilo srečno: l j u d s t v u i n n a š i o r g a n i z a c i j i ! Bog daj, da bi Orel prihodnji jubilej obhajal močan, preroben in delaven.

Na zdar!

ČRTICE.

Božič.

Sveti Božič hodi po svetu. Kadar in kamor pride, povsod prinese tolažbe in miru. Letos pa je prišel s trdim korakom in resnim obrazom kakor da se ni nikoli smehljaj, kakor ne bi znal, kako željno smo ga pričakovali, misleči, da nam prinese tolažbe in miru. Zato so ga le malokje sprejeli z dobro voljo in veselim srcem. Matere naše ga niso pozdravile pri poticah in pogačah in naša dekleta ne s tako veselo pesmijo kakor sicer.

Sveti Božič, kako si lep in čaroben, kakor je veličasten tvoj prihod, osvežil si nam naše rane letos, da so nas iznova zasketele, da smo si skoraj želeli, da bi te ne bilo. —

* * *

Jug je zapihal tisti dan in tanka bela odeja, ki je še zjutraj pokrivala ravan, je ginila, kakor da tudi ta nima veselja, pozdraviti Božiča, ki ni prišel tak in tako, kakor se spodobi.

Bil sem z doma po opravkih tam, kjer je drugekrat ob tem času zvenel vesel smeh in je vsaka stvar spominjala, da se bliža nocoj sveti večer.

Zvonovi so že odpeli in naznanili prihod Božiča. Samo ti zvonovi so peli tako slovesno, samo zvonovi so peli veselo, ker jim ni stiskala srca težka misel... Poslušal sem te zvonove sveto-nočne in se mi je zdelo, da Božič tudi letos živi in da pride ter nas osreči; vsaj za hip. Vse skrbi in bridke slutnje bodo minile nocoj, sveti mir bo zavladal po svetu in vsako srce bo deležno sveto-nočne sreče.

Vsedel sem se na kolo in je pognal v dir, da bi čimprej prišel domov, ker se je že mračilo. Vozil sem se že tod,

ali nocoj se mi je zdelo tako praznično in slovesno vse. Morda je bil to odmev onih pravljicnih, nekdanjih svetih večerov, ki sem jih preživel poln blaženstva in nekaljene sreče v krogu bratov in sester pod domačo streho?

Odmev je bil morda samo, a objel me je za hip, da sem se zamislil in da sem občutil: Veliko sem izgubil s teboj!

Dohitel sem vojaka, ki je enakomerno, počasnih, trudnih korakov šel pred menoj, se zganil, ko me je zagledal in me pozdravil.

»Bog ti daj srečo in vesel sveti večer,« mu odgovorim in mislim dalje.

»Ali me nič več ne poznaš? Ali si že pozabil, kako smo še pred letom veselo telovadili in se navduševali na sestankih?«

On bode, Tone.

»Ti tukaj, doma?!« in skočil sem s kolesa poln radosti, da bi pozdravil klobrega prijatelja in mu stisnil desnico. Ali bilo mi je, kakor bi me ošvrknil z bičem —. Njegova krepka desnica je visela strta ob telesu, brez moči in življenja; iz pravkar razcvetelega obraza pa sem bral sledove prestanega trpljenja.

Vsi slovesni občutki svetega večera so izginili, mesto njih pa je nastala v srcu bol in sočutje, kakršno ostane ob nesreči brata.

»Nič se ne čudi,« je dejal. »Ob Dnestru nas je bilo cel bataljon, a malokdo izmed njih je nocoj tako srečen, da bi doma praznoval sveti večer, kakor ga jaz,« in obraz se mu je izjasnil. »Za domovino kaj potrpeti, smo se že doma učili. Slednjič smo dali svoje moči, svojo mladost, svoje življenje na oltar domovini. Storili smo vse to z veseljem,

da bi bila domovina svobodna. Žal mi je samo moje mame, ki se bo solzila, ko bom prišel tak in nepričakovano.»

Tone moj dragi, ne bo se solzila nocoj samo tvoja mama! Koliko svetlih lučic bo gorelo nocoj ob jaslicah, vse bodo prižgane s tresočo roko in solze materine ljubezni se bodo bliščale v njih. Tako sem si mislil in žal mi je bilo Toneta. Kakor nagel je bil; sama krepkost telesa in duha se mi je zdel, ko sem ga gledal pri telovadbi, navdušenega za naše svete vzore. Sedaj je strt telesno, a duh njegov ni strt. Naši fantje stavijo domovini v neskončno slavo spomenik, kakršnega še ni videl svet: Iz udov, iz trupel in srčne krvi! In na tem spomeniku se bo tudi s slovenskimi črkami bralo, da je slovenski narod za svojega cesarja potrgal vse rože: roženkravt, nagel in rožmarin, ter jih poklonil v vencu svoji domovini. A duh je ostal, korenina je ozelenela in pognala nove cvetove.

* * *

Lep dan je bil na božični praznik sv. Štefana. Solnce je sijalo s prav tistimi nedolžnimi žarki kakor spomladi. Celo dolgočasna megla, ki je že več tednov pokrivala ljubljansko okolico, je izginila ta dan, da ne bi tudi megla kazila lepote in slovesnosti svetih božičnih praznikov.

Človek je začutil nehote in nepričakovano blagodejnost narave in požuril se je vsak, da mu po dolgem času zopet enkrat zasije nasproti jasen dan, da se izkoristi vsaj z lepoto, ki jo je poklonila narava za praznike trpečemu človeštvu.

Pot me je zanesla mimo kolodvora. Prihajal je vlak in ravno je priletel vojak poljubljal svoje otročiče, stisnil ihteči ženi roko in trdih korakov odšel v vlak. Žena in otroci so jokali, on pa se mi je zdel kakor brezčuten, kakor da je že vsega navajen. Morda je bil celo vesel, da je še enkrat videl svoje drage? Morda jim je v tem kratkem času, kar je bil pri njih, govoril tolažilne besede, da bodo lažje prenašali odslej gorje zapuščenosti in osamelosti? Saj ne živi zase! Takrat, ko je okoli njega smrt kosila, so mu bili pred očmi samo žena in otročiči. Samo enkrat bi jih še rad videl! Sedaj je videl, da sicer trpijo doma, a skrbijo in molijo zanj. Toda solze si je vseeno obrisal z

rokama; saj so mu jih nehote iztisnila čustva ljubezni in sočutja. —

Tudi Orel Joško se je odpeljal. — Prvič je prišel predvčerajšnjim domov, po dveh mesecih, kar je vojak, pa ima že šaržo. Veselje je bilo gledati cvetočega mladeniča, ki se mu poda vojaška uniforma, kakor včasih orlovska. Dopusta je imel samo dva dni, kajti te dni bodo tam osnovali »Marschkompagnijo« in treba bo oditi z njo nad sovražnike. Oče in mati sta ga spremila na kolodvor s težkim srcem. Tretji je že ta, ki ga danes spremljata, a doslej se še ni nobeden vrnil — niti na tako sveti praznik ne. Danes spremljata zadnjega, najmlajšega, ki je nosil vso iskrenost njune ljubezni v srcu. Prekrižala ga je mati na čelu in prevzela jo je bolest. —

Iz vlaka se je oglasila pesem: »Pobih sem star šele osemnajst let — —« Vseokrog je svetilo toplo solnce in se je praznoval božični praznik. Tam na peronu pa sta še stala ljubeča oče in mati in tožno, kakor še nikoli, zrla za vlakom po železni cesti, kakor da jima je po njej izginila zadnja nada...

Tisti dan smo obhajali godovanje, ali srca naša so ostala tožna.

Sveti Božič, pridi skoraj in prinesi nam mir!

Kraljica miru.

Na sv. Treh kraljev dan sem se odpravil s prijateljem na Šmarno goro. Ne vem, kaj me je vleklo gori. Morda dolgčas, ki vlada vsenaokrog, ko živi človek sam med ljudmi in ob vsakem koraku začuti, da je vojska pobrala že vse tovariše; morda želja, da bi se človek po vsakdanjem trudu in skrbeh oddahnil na Gori; morda, da bi se na Gori pri Kraljici miru vsaj za trenutek zamislil v blagodejni sveti mir, ki vlada na Gori pri Kraljici miru.

Lep dan je bil in v čistem zimskem zraku naju je pozdravljala prijazna Šmarna gora že oddaleč. Kar gnalo me je gori! Čim bliže sva prihajala, bolj živo sva čutila, da sva danes izbrala pravo smer.

»Glej,« je dejal prijatelj, »Šmarna gora se nam še zmerom smeje s svojim prijaznim obrazom. Zdi se mi, kakor da v resnici vlada na njej Kraljica miru, kakor da bi s svojo mogočno roko branila ljudstvo, ki se zateka pod njeno varstvo.«

Cel svet se trese, na milijone ljudi krvavi in ječi pod pezo človeške sebičnosti; svetišča se rušijo, palače se podirajo. Ti, Šmarna gora s svojim svetiščem in s svojo mogočnostjo, pa stojiš mirno, nepremično! In zdi se mi od daleč beli hram božji kakor ljubeče materino oko, ki zre skrbno v daljavo, če bi se prikradel sovražnik, da bi vzela pod svoj ščit svoje ljudstvo.

Tako sva mislila, ko sva prišla na prijazno šmarnogorsko planinico. Zimska narava je spala okrog naju. Le bele snežinke so tupatam boječe gledale iz grmovja, kakor da se boje, če je še prezkodaj. Pod nama na okrog pa so se svetile v svežem zimskem zraku prijazne vasi, ki so se belile izmed sadnega drevja, obdane od njiv in pašnikov. Nehote sem se spomnil dr. Krekovihi besed: »Ta zemlja nosi naš pečat, naš znoj in našo kri.«

Vendar zdi se mi, kot da leži danes nad vso to lepo zemljo težka skrb, kakor da preži nedaleč skrit požrešen jastreb, ki bi rad uničil sadove našega znoja.

Ko sem bil zadnjič na Gori, ni bilo tako. Takrat je bil mir in vsa narava je dihala svežost in mlado življenje. Orli smo prišli v rdečih srjcah, gorečih src, da se poklonimo Kraljici miru in jo prosimo varstva.

Spomnil sem se na tisti dan. Vsa narava je bila praznično oblečena kakor v proslavo Orlom junakom, ki so

prišli k svoji Kraljici, kakor po slovo. In narava je oblekla praznično krilo, da pozdravi zadnjič liste naših gorá, kakor da bi vedela, da so prišli danes poslednjič. — Lep dan je bil to in nikoli ga ne pozabim. Ali še pride kdaj? Se li še ponovi? sem se vprašal. Odgovora ni bilo —.

Pa nisem razmišljal o tem. Tudi doma se človek privadi slednjič vznemirljivih novic, ako pridejo vsak dan. Otrl sem si solzo in pokleknil pred podobno Kraljice miru in moja prošnja se je glasila za mir in pokoj duš onih, ki so bili tisti dan tu, a ne bodo nikoli več...

Ko sem vstal, se mi je zdelo, da gleda Marija Šmarnogorska tolažilno name, kakor da mi govori: »Nič ne žaluj, zakaj tvoji bratje počivajo v miru. Zanje je že sklenjen mir in jaz, Kraljica miru, vladam nad njimi!«

Ko pa sem pri odhodu še enkrat pogledal iz daljave po teh lepih prijaznih vaseh in gričih, ko sem gledal pod seboj ta lepi slovenski svet, ki tudi v zimskem času ne izgubi svoje krasote, mi je nekaj reklo, da bo prišel zopet čas, ko bo oživela planinica na Šmarni gori, ko se bodo na njej zbirale mlade moči in prosile blagoslova svojo Zaščitnico v duhu onih, ki so dali življenje za svoje ideje.

Marija Šmarnogorska, Ti nas ne zapustiš!

DR. JANEZ EV. KREK.

ANTON KOMLANEC.

Na dan, ko smo praznovali spomin rojstva Zveličarjevega, dne 25. decembra 1915., je obhajal petdeseti rojstni dan tisti, ki je ustvaril z lepimi vzori in neumornim delom novo dobo na Slovenskem, dr. Janez Ev. Krek.

Dr. Krek je naš duševni oče. On je započel združevati v urejene vrste slovensko ljudstvo. Združil ga je in ustavil pot zapadnim zmotam. Združil ga je in zajezil reko tujega valovja. Združil ga je, in ustavil obuboževanje. Niti petindvajset let ni, kar je začel, in ustvaril nam je zgodovino. Ob tej vojski je jasno viden pomen očeta, ki je uredil slovensko družino.

Glejte, drugi narodi obnavljajo spomine iz zgodovine. Srbe je navduševala

»Oj, kak leta Orel sivi, — a za njim Orličič!«
T. Ševčenko, Hajdamaki.

stara slava starih Srbov, Bolgare boji, ko je trepetal Carigrad pred njimi v davnini. Krek je pa rekel: Ustvarimo slovensko zgodovino in naredimo tako, da bo prihodnji rod zrl srečne čase in blagroval dobo, v kateri smo živeli in ki smo mu jo ustvarili. — Danes, če bi ga ne bilo, za kom bi žalovali, ki odhajajo v vojsko in ki so doma ostali? Za staro materjo in za očetno hišo in mamico doma ter oče za sinom, ki ga ni, da bi prevzel posestvo. Ker je delal Krek —, glejte, tožijo mladeniči, ki pred njim niso znali skupnega rodu, solzijo ne zase, ne za posestvo, ne za mamico, jokajo za Slovenijo, kot da je vsak izmed njih rojen za njenega carja.

Kdo je vzbudil skrb in to velikani-

sko brigo za skupnost doma? Za pomen rodu in njegovo srečo, v katerem ni kranjskih in štajerskih meja in kmalu tudi hrvatskih ne bo več, ker prehaja vse to v en jugoslovanski katoliški rod? Dr. Krek je bil, ki je zasejal kakor oratar, ki misli, misel skupnosti. In zavest edinstva je na polju dela objela srca sinov po načinu urejenega reda.

»Kaj bo z Orli?« pravijo fantje. »Kje so naše kmečke zveze?« govore možje. »Kako spet dvigniti društva izobrazbe?« skrbi duhove. To so spomini, ki vžigajo sedanje vrste in jim napolnjujejo dušo bolj kot privatne zadeve. Tega bi ne bilo brez njega, ki je združeval.

S to skupno brigo je rečeno, da je zgodovina javnih skupnih del slovenstva spet narejena, kakor že davnej ni bila, od takrat, odkar so davni dedje osvajali to zemljo.

To so vzori duha, ki polnijo naše ozračje. Ni jih več mogoče ukleniti, ne streti, ker duh, zaprt v ječo, leta povsod, koder so njegove želje, in ko je truplo ubito, leta nad bojiščem in zaseda nov dom, sebi primeren, ki odgovarja njegovim zarisanim vzorom. Kdo nam je vлил to? Razžgal srca, da kipi kvišku naša hiša in se dviga ptič še bolj, potem ko so mu strli telesne peruti. Dr. Krek je bil, oče naših vzorov, ki je strgal črno plahto izpred prejšnje naše ječe in pokazal, kako lepo je živeti v krščanskem solncu.

Namah so postali naši kmetje ravni sosedom in čas je prihajal, da jih nadkrilijo. Morebiti je boljše, da jih po vojski, očiščeni primesi sebične bojazni. Naši trgovci so začeli gledati po svetu, ker skoro hipno so prerastli obleko, in iz naših sinov so dobile banke poslovdij in tovarne piscev. — Komaj jutro Krekovega dela, in svobodno so zadihali naši delavci. Dano jim je bilo glasilo in počitek in družba in prilika vesele izobrazbe in pri isti mizi so sedeli poslanci in z ljudmi, ki so veljali prej za njihovo gospodo. Česar je manjkalo prej v sami Ljubljani, so postali deležni priprosti vaščani. Po njih selih in vaseh je donelo petje in godba in nežne predstave so gledali. In koder prej brati niso znali, so govorili o velikih rečeh, kako vladati rod in državo in po katerih načelih je pisano obojemu življenju. Kdo jim je dal, da žele zdaj obnoviti in spopolniti do možnostne meje započeto življenje. Dr. Krek je bil, ki

je vdahnil vzore slovenskemu ljudstvu. Pisal je zanj, govoril je zanj, učil ga po shodih, pel mu pesmi in slikal prizore; in ko je spalo ljudstvo po dnevnem delu, je on čul in sestavljal načrte, ker očetova naloga je misliti za družino.

In kakor od dobrega soseda prehaja sreča na sovaščane, tako je blago življenje iz slovenskih meja sipalo drobte k bratom na vzhodu in celo na severu niso mogli več mimo. Da, še več. Oni, ki so stali v naših očeh kot bogata graščina iz starih časov — nemški narod — je začuden spregledal, da je tudi pri nas sreča mogoča, in celo posnemati je treba način njenega ustvarjanja, če hočejo, da svojo obdrže. Kajpada ni manjkalo med njimi nespametnih, ki mislijo, da dobe svojo srečo, če jo ugasnejo drugim. In zopet, kdo nam je napravil ime? Ne slavno vsled krvi, ampak slavno vsled blagih želja in dela na tej poti? Bil je to mož, ki je obhajal na Zveličarjev dan petdeseto rojstno leto.

Mj Orli vršimo kos njegove naloge. Združenje zatiranih je vodil Krek, združenje nevednih je započel, združenje dobromislečih je vdahnil in prvo naše združenje v Ljubljani je pozdravil. »Pozdravljen, ti najlepši brat, mlaj naših organizacij!« tako nekako je rekel.

Od takrat je šlo naprej. Uredili smo si načela, misli za orlovsko življenje. Osnovali si organ za pomenek — orlovsko glasilo »Mladost« in na nas gledaje so društva delala dvorane, nam za dvojen razvitek. Središče pa nam je bilo in je žarek iz Krekove misli: združenje mladeničev v krščanskem duhu za namene, ki osrečijo ljudstvo. In šlo je naprej, kakor tok, ki narašča. Vsako leto 600 novih fantov in tisoče njih smo začeli šteti — z isto mislijo, z istim žarom osvojiti svet — cvet mladine naše. Padlo jih je nekaj, bolje mnogo, mnogo z oporoko, da nadaljujmo, dokler ne bo naše slovenstva drevo.

Še ga imamo v svoji sredi, pod nje ga krili letamo. Mlad je še po mislih. Prestal je telesnih in duševnih naporov več kot nas mnogo skupaj. Toda ne bil bi zadovoljen, ko bi ne storili, kar nas je učil, da znajmo na svojih nogah stati. Za kristjana ni treba, da bi trepetal. Predvsem ne, kadar mu polje mlada kri življenja. Vero ima, upanje ima. Česa se mu je bati? Če izdahne, k Bogu se umakne. Če živi, mu iz trpljenja cvetje raste. Za ljubezen namreč

je veselje, ki se smeje sredi med solzami.

Pojdimo za njim! Pot nam je pokazal. Delajmo in rodimo sad! Zelo lepo je rekel, ko je on začel, in Bog ga je uslišal. Ponavljam po spominu:

»Sejmo, sejmo semena
vere v križ rešilni
z golgotskega slemena.

Sejmo, sejmo semena
Kristusove nade
z golgotskega slemena,
preden vse propade.

Sejmo, sejmo semena
Kristove ljubavi
z golgotskega slemena,
da se svet ozdravi!«

Sejal je v družbi mnogo drugih. Sejali so slovenski škofje in naši duhovni. On je hkrati oral, kakor niti zamorci v Braziliji ne bi hoteli, da je moglo seme pognati in rasti. Oral prostovoljno. Vpregla ga je ljubezen do Njega, na čigar dan se je rodil, in ljubezen do — nas.

MOJ PRIJATELJ JOŽKO.

ROK ARHAR.

Z Jožkom sva bila prav dobra prijatelja. Nisem ga imel rad samo zato, ker naju je usoda že dalje časa družila pri enem gospodarju in ker je bil pri vsakem delu zvest in zanesljiv prijatelj, ampak predvsem zato, ker sem občudoval v njem izredne dušne vrline. Živahen in vedno dobre volje, njegovi dovtipi so bili vedno zdravi in nedolžni. Kakor je bil pri delu vesten in marljiv in pri zabavi vesel, tako je bil pri molitvi zbran in goreč. Zabavljice, ki jih je moral nešteto krat slišati od svojih tovarišev, ga niso omajale, temveč utrdile v gorečnosti za vsako dobro stvar. Orel je bil njemu čast in ponos, in on veselje, čast Orlu.

Toda prišla je vojska z vso svojo grozo in kakor strupena sapa je potegnila po naših društvih, da pomori vse nežne cvetove in loči toliko ljubečih se src.

S solznimi očmi sem se ločil od svojega najboljšega prijatelja. Stisnil sem mu desnico in ga prosil, naj se me spominja pogosto v molitvi, ker meni poslej ne bo mogoče več toliko. In žalosten sem odšel v vojašnico. Misli moje pa so često uhajale k njemu in večkrat sem se s skrbjo vprašal: Bog ve, se li še kdaj srečajo najina pota? Mi bo li še kdaj dano stopiti na rodno grudo, katero sem ljubil z vso močjo svoje duše?

Bilo mi je težko. Mojega srca se je loteval obup, katerega sem zatiral z molitvijo in spominom na mojega prijatelja.

Pa prišle so še druge nesreče. Preko mene so šli dogodki žalostni in grozni. Takrat sem omahnil in padel brez moči. Bogu bodi v slavo in domo-

vini v korist. Dali so me v bolnico, kjer sem slednjič tudi to težavo z božjo pomočjo prestal, kakor veliko drugih. Po osmih mesecih so me poslali nazaj v kasarno.

Kasarna je kasarna. Človek se vadi tam v disciplini in v telesni spretnosti. Da bi se kdo kaj prida brigal za dušno stvar, tega tam ni. Vesel bodi, če ohraniš to, kar si s sabo prinesel. V največje razvedrilo so mi bili časopisi, izmed vseh sem se najbolj razveselil »Mladosti«, katero sem z velikim veseljem prebiral. Ko sem prebiral »Mladost« in sem se zamislil v lepe vzpodbudne članke in dopise, sem se spomnil našega nekdanjega društvenega življenja. Kakor svetla lučka v temi se mi je zdel spomin na to, in v neskončnem hrepenjenju sem vzklikal s pesnikom: »Oh, pridi, zvezda naša, pridi, jasno vpri v nas oči!«

Primerjal sem to življenje z življenjem tukaj v kasarni in smilili so se mi fantje, ko doma dobri, sedaj pa morajo poslušati surovosti in kletvine in so že omahovali.

In spomnil sem se takrat z žalostjo prijatelja Jožka, ki je bil med tem že tudi vojak. Bog ve, vztraja li v dobrem? Ali je morebiti padel, kakor mnogo drugih tovarišev? Rad bi izvedel kaj o njem, ali Bog ve, kod ga vodi usoda!

Nekega dne pa srečam vojaka, ki me pozdravi. Ozrem se in pred menoj je stal, kakor bi padel iz neba, moj prijatelj Jožko.

»Bog te sprimi!« in bilo mi je, kot bi me srečal rodni brat.

Počasi sva jo krenila proti kasarni,

vsedla sva se na trde, umazane blazine in kramljala prisrčno. Kmalu sem spoznal, da je Jožko še vedno isti, kot je bil nekdanj. »Dragi Rok,« je dejal, »težko je živeti takole; ali »Orel« mi je dal moči dovolj, in tale knjižica je vedno

moja spremljevalka!« In potegnil je iz žepa Tomaža Kempčana.

Solze so mi orišle, tako sem bil ginen. — Le tako naprej, dragi Jožko, ostani zvest Bogu in cesarju!

Zdravstvuj!

BOŽIČ.

IVAN PODLESNIK.

Tam od najlepše zagrebške ulice v stran na desno vodi pot k nazunaj neznatni samostanski cerkvi. Za visokimi samostanskimi zidovi žive sestre usmiljenke, ki skrbe za krasoto hiše božje kot nadzemeljska bitja. V tej cerkvi je vse tako snažno, čisto in lepo, kot bi sami nebeški krilatci opravljali službo cerkovnika.

Od prvih dni mojega bivanja v Zagrebu se mi je priljubilo to svetišče, v katero sem zahajal posebno rad v večernih urah, ko se je razlegala razkor molitev sester usmiljenk in plavala kot mehka pesem po mračnem svetišču...

Tudi Božič sem hotel obhajati v tej cerkvi. Na stranskem oltarju so bile postavljene prelepe jaslice, vse v zelenju in lučcah. Mašnik je daroval pred tem oltarjem sveto opravilo; krogin-krog pa je klečalo verno ljudstvo. Seljaške žene v belih narodnih nošah, matere in dekleta, vmes pa mnogo vojakov.

V jaslicah na oltarju je ležalo božje Dete, poleg sta stala Marija in Jožef; pred jaslicami pa pastirci.

Mašnik je povzdignil kelih s sveto krvjo.

Noga se mi je klonila in srce mi je zatrepetalo v prečudnem spoznanju: *B e t l e h e m i n K a l v a r i j a !*

V tem presvetem, blaženem trenutku sem gledal pred seboj vso veličastno tragedijo *B o g a - č l o v e k a*. Tragedija od jaslic do križa.

Prečuden trenotek to, ki ga ne bom pozabil nikdar!

V jaslicah nedolžno Dete, — v rokah mašnikovih pa kelih, napolnjen s presveto Rešnjo Krvjo. — Krog jaslic Marija, Jožef in betlehemska ljudstvo — krog oltarja pa vojaki in preprosto ljudstvo.

Raz kor je pa plavala pesem devic — božična pesem...

Takrat sem se spomnil na misel, ki

jo je duhovito zapisal v svoj dnevnik mladi belgijski menih Ivan de Hempinne:

»Večno veselje je plačilo za neizmerno trpljenje. Da bi nam to veselje pridobil, je hotel preliti Bog-človek vso kri, katero je dobil iz preblažene Device. Na ta način je imela Jezusova daritvena kri svoj izvor v deviški Materi — in z Jezusom je bila darovana tudi Marija. Samo ena kri je bila prelita, ampak daritev je bila dvojna: — ker kri Sina je izvirala iz Materinega srca, in ko je bila kri prelita, je bilo strto Marijino srce. Z enim sunkom je predrila sulica dvojne srce.«

Ta daritev se ponavlja dan na dan.

V globoki ponižnosti smo klečali krog oltarja. Pogledal sem na žene in zdelo se mi je, da so njih obrazi zamaknjeni.

Koliko je bilo med njimi mater, katerih sinovi so že prelili kri za domovino.

Tudi naše matere prinašajo ta čas veliko daritev domu na oltar. S sinovi naše matere. Saj se preliva tam na bojnih poljanah srčna kri, ki je iztekla iz srca naših mater v žile naših vojakov-junakov.

Zato je velik delež na vsem sedanjem trpljenju delež naših mater.

Zato tudi lahko razumemo, zakaj jim je Marija tako blizu: — saj dobivajo premnoge izmed njih v teh dneh sedmi sunek v svoja že prebodena srca.

Tako se zdi, da je zdaj že drugi Božič podoben Jeruzalemu v strašnih dneh razdejanja.

Moralo je tako priti. Moral je priti v spoznanje milijonom, da vodi pot iz Betlehema v Jeruzalem, od Oljiske gore skozi vrt Getzemani na goro Tabor.

Da bi bilo v srcih nas vseh to spoznanje živo!

Na Božič 1915.

† FRANC POVŠE.

Ne bilo bi prav, ako ne bi poznali Orli vzor-mož, katerih delo bodo sami nadaljevali in ga, ako Bog da, spopolnili do možne možnosti.

Odšel je v domovino iz te zemlje dne 4. januarja 1916 državni poslanec Franc Povše. Spolnil je sedemdeset trdnih let. Rojen je bil namreč 1. januarja 1845. — Svoje življenje je posvetil sloju, ki ga menda najbolj ne-hvaležno izkoriščajo od pamtiveka; dasiravno vsi od njega žive, hočejo vendar vsi veljati za njegovo gospodo; delal je predvsem za sloj, iz katerega je izšel, za kmečko ljudstvo.

Po končani osmi šoli je šel na vseučilišče. Toda tam ni iskal bogve kakšne tuje in neplodnosne vede. Pro-učaval je vedo družabnega gospodarstva in vrnil se je, da dvigne doma na Slovenskem kmetijsko vedo in ž njo svoje ljudstvo. L. 1869. je učil kmetijstvo na Goriškem in postal ravnatelj kmetijske šole v Gorici.

Koliko je storil kot poslanec, ko je delal v odsekih državnega zbora ali ko je poučeval ljudi na shodih ali ko je pisal gospodarske članke in politično-gospodarske članke ali ko še je vozil na Dunaj k ministrskim, kmetijstvo zadevajočim sestankom ali ko je posegal vmes, da bi se sklenila za kmetijsko delavno ljudstvo ugodna carina, — o tem bi bilo najboljšo, da bi izšla posebna knjiga. Ta naj bi obsegala in presodila Povšetove kmetijskonarodne in kmetijskodržavne vzore, način njegovega dela, poteze njegovega značaja in v koliko so posnemanja vredne, ker Povše je eden izmed tistih mož, ki je živel v dobi zadnjih 30 let. Ta doba je izza časa pokristjanjenja, celjskih grofov in odpora proti protestantizmu najvažnejša v vsej slovenski zgodovini.

Povše je pomagal delati v tej dobi. Delal je kot katoliški zastopnik kmečkega stanu in se zasebno sam bavil s kmetijstvom. Naj bi imeli naši Orli, katerih jedro je iz kmečkih mladeničev, vpogled v zasebno in javno delo Franceta Povšeta. Ta način bi jih tudi najlepše seznanil z vsemi postavami in gosposkami od župana do ministra, s katerimi ima opraviti kmet, ki bi rad omogočil svojemu stanu zadovoljivo življenje. Poleg tega bi jih taka knjiga seznanila tudi z mnogimi kmetško-

ANTON KOMLANEC.

»Moli in delaj!«

narodnimi oziroma kmetiskodržavnimi organizacijami, ki pomagajo vzdržavati krušni steber človeške družbe. Taka knjiga bi bila spomenik, mil za Povšeta, koristen za potomce, ki bodo morali z veliko voljo in prevdarkom nastopiti koj po vojski.

Povše je bil eden izmed tistih, ki je dr. Kreku pomagal povdarjati načelo družabne vzajemnosti (solidarnosti)

Franc Povše.

med vsemi potrebnimi družabnimi sloji. Za to, ko je branil teptano in v val splošnega izkoriščanja vrženo kmetško ljudstvo, ni pri tem sovražil drugih, ki so vsled zaslepljenosti bili dostikrat nasprotni njegovemu delu.

Ko so skušali delavce nahujskati proti kmečkim upravičenim željam, je Povše povrnil hudo z dobrim. Udeleževal se je delavskih shodov in jim svetoval na poti do zboljšanja. Na usta-

novnem shodu »Slov. katol. delavskega društva« je vsekako nasvetoval enega najlepših nasvetov delavskemu stanu rekoč, da zastava križa in pravice pelje do izboljšanja. (J. Gostinčar, Naša Moč. L. XI. št. 6.)

Toda tudi trgovske, meščanske in uradniške kroge, ki tako radi vihajo svoj nos nad kmečkim ljudstvom, je opozoril, da so vsi bogati, če ima kmet. Drugače pa, če dovolijo v zatiranje in ropanje kmeta, sami sebi izpodrezujejo veje, na katerih sede. Še svoj smrtni dan je branil stan, čegar kruh vsi radi jedo, medtem ko jih je malo, ki bi mu pomagali in ga branili.

Kot krščanski mož ni delal radi priznanja. Vendar ne glede na to, da je umrl kot načelnik najuglednejšega denarnega zavoda slovenskega, »Ljudske posojilnice«, in predsednik c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko in da je bil c. kr. komercijelni svetnik — te častne naloge, naložene mu že v sivih letih, so bile za moža delavca pač novo

breme —, nas katoličane mora zanimati, da ga je odlikoval z redom sveti oče. Njegovo delo je namreč dvigalo ugled načelnika katoliške Cerkve, ki ji je pripadal, in spešilo božje kraljestvo na zemlji.

Na grobu mu je govoril zastopnik kranjske dežele, katere odbornik je bil. Vase ga je sprejela slovenska zemlja, katere sin je bil. In ob zadnjem slovesu so šle z njim molitve katoliške Cerkve pred sodbo k Bogu, čegar stvar je bil in kateremu je ostal zvest ter Slovence pozival k zvestobi.

»Mi Slovenci,« je rekel na II. katoliškem shodu, »ki smo podedovali od svojih pradedov nam milo in drago očetnjavo, in katero hočemo svojim sinovom izročiti nepokvarjeno, nočemo križema držati rok . . . združeni hočemo delovati za izboljšanje našega stanja ter skrbeti, da ostane ta zemlja vedno naša, da bodi last poštenega slovenskega oratarja, ki bo zvest Bogu in domovini svoji.«

PADLI ORLI JUNAKI.

† France Cvenkelj

je bil rojen leta 1896. v Peračici, občina Leše na Gorenjskem. Nižjo gimnazijo je dovršil v Kranju; ker mu je oče umrl, je moral zapustiti gimnazijo in z materjo oskrbovati obširno posestvo. Dne 15. aprila 1915 je šel k vojakom k

na Brezjah ter najbolj delaven odbornik. Sveti Ti večna luč!

† Narednik Pavel Jurjevčič.

Pokojni je bil rojen v Ratečah na Gorenjskem 25. januarja 1884. Po dovršeni ljudski šoli je obiskoval tudi

France Cvenkelj

Pavel Jurjevčič

Ivan Kordiš

17. pešpolku. Čez tri mesece je bil v Galiciji; v oktobru je prišel na južno bojišče, kjer je bil 1. novembra ranjen, 3. novembra je pa umrl v bolnici. Za njim žaluje mati-vdova, katero je vedno ljubil in rad ubogal; bil je usmiljen z reveži in ves vnet za katoliško organizacijo in eden najboljših članov Orla

dva razreda gimnazije; pozneje je bil uradnik občinske pisarne na Vrhniki. Služil je pri 27. domobr. pešpolku ter padel junaške smrti za domovino v Galiciji 19. oktobra 1914. Pokojnik je bil vesten odbornik Katol. rokodelskega društva in Katol. slov. izobr. društva ter neustrašen član vrhniškega

Orla. Kot izboren igralec je nastopal vedno z daljšimi vlogami pri vseh društvenih predstavah. Bil je tudi pevec in tamburaš. Radi svoje vesele in živahne narave je bil kot izvrsten družabnik zelo priljubljen. Zato je globoko užalostila vest o njegovi smrti ne samo očeta, ženo in hčerke, temveč tudi družtenike in vse, ki smo bili z njim v prijateljski zvezi. — Nepozabni Pavle, mi trdno upamo, da že uživaš plačilo za svoje lepo življenje. Trpljenje in bridkosti Te več ne dosegajo. Ti se veseliš v večni radosti, kjer nam Bog daj enkrat vsem veselo svidenje!

† Ivan Kordiš,

rojen 1. 1883. v Retjah v Loškem potoku, je šel prvi dan mobilizacije na vojsko. Padel je pri Grodeku. — Bil je od

prvega početka zvest član Orla in njeva podnačelnik skozi pet let. Ponosen je bil nanj potoški Orel, saj mu je s svojim lepim, prikupljivim vedenjem kot fant in kot mož povsod delal le čast. Kot mlad mož-Orel je postal kmalu občinski odbornik, upoštevan mož. — Značaj njegov je bil prijazen, da ni imel osebnega nasprotnika. Znal je disciplino, ki je ni kršil nikoli, zato je bil med Orli vedno priljubljen in spoštovan. Zdaj pa spiš tam v gališki daljni zemlji, dragi Ivan! Nasmehnil si se po svoji navadi, ko si nam korajžen in vesel podal roko, češ, saj se še vidimo! — A se ne bomo prej kot nad zvezdami, dragi Ivan! Po Tebi žaluje žena in domača hiša, žaluje dom in Orel, ki Te hrani v častnem spominu.

PISMA ORLOV VOJAKOV.

Zvest do zadnjega.

Naš dobri prijatelj Jože, kateri se ves čas, odkar je v vojski, živo zanima za našo organizacijo in je poslal doslej »Mladosti« ž e več bodrilnih pisem, poslal je »Mladosti« zopet zanimivo sliko, kako pravi Orel ne omahne nikoli in nikjer, temveč vztraja v zvestobi do zadnjega. Pismo je bilo pisano v bolnišnici in se glasi:

Dragi! Zadnjič sem Ti na kratki dopisnici naznanil, da Ti bom v kratkem kaj več poročal od tukaj. Evo, danes se mi je ponudila prilika: Že delj časa sem čutil, da z menoj ni vse v redu. Zadnji čas pa me je prijelo, da so me morali poslati v bolnišnico. Težko sem se poslovil od dobrega g. zdravnika, ki je bil z menoj tako dober in pravičen. Bila sva si kakor tovariša, deleča med seboj vse dobro in slabo.

Naložili so me na okoren lojterski voz poleg mladega fanta, ki se mi je zdel še tako mlad in šibek, kakor da mu je 16 let, in sem se zamislil v svojo žalostno usodo. Glej, sem si mislil, tu v mrzli tujini zdihujem osamljen in bolan. Vsak, kdor me vidi, se me izogiblje kot nadloge in želi, da bi čim prej izdihnil. Doma pa koprnita stara oče in mati v neizmernem hrepenenju in čakata in štejeta trenutke, kdaj se povrne njun sin, da jima bo opora na stara leta. Zaradi njiju, zaradi očeta in matere bi še rad živel!

Pot je bila dolga do postaje. Voz je drdral, ropotal in se tresel. Meni pa je vsak tresljaj povzročal v prsih bolečine. Po dolgem času smo jo prižagali na postajo v Brest-Litovsk, kjer je bilo treba čakati nekaj ur na vlak. Odmor mi je dobro del. Vzravnal sem se na vozu in ogledoval svojo okolico, ki se je svetila pred menoj v blesku električnih svetilk. Opazil sem, da se mesto pridno čisti in popravlja, da ima že danes drugo lice, kakor zadnjič, ko sem je ogledoval.

Med tem je bil pripravljen vlak in prijazni bavarski sprevodnik nama je odkazal snažen in zakurjen voz, kjer mi je prijetna toplota zelo dobro dela. Jaz in moj bolni mladi tovariš sva polegla okoli peči. Na enem koncu so veselo peli nemški vojaki, na drugem pa se kregali ogrski Madžari, ki so obravnavali neke kupčijske zadeve. Tako smo se srečno pripeljali na označeno postajo, od koder smo imeli še 6 km do bolnišnice, kamor sem bil namenjen. Posrečilo se je mojemu spremljevalcu, da se je pogodil z nekim nemškim šoferjem, ki je bil že pošteno natrkan, da naju je naložil v svoj avtomobil in pripeljal na označeno mesto.

Ob 11. uri sem slednjič potrkal na bolnišnična vrata in priletel desetnik nas sprejme in vodi v sprejemno pisarno.

»Kaj Vam je?« me vpraša mlad

zdravnik. Podal sem mu izpričevala, ki sem jih imel od svojega zdravnika, in radovedno čakal, kakšno sodbo bo izrekel o meni.

»Ste že dolgo na potu?«

»Od danes opoldne.«

»Vi ste legarji podlegli. Toda če se boste pazili, Vaša močna narava utegne premagati bolezen.«

»In kaj je Vam?« vpraša mojega mladega tovariša.

Fant je molčal.

»Kateri jezik govorite?«

Tiho in počasi zajecjla: »Deutsch.«

»Torej, kaj Vam je?«

Rdečica ga je oblila in z v tla uprtimi očmi je komaj slišno izustil neprijetne besede.

Zdravnik, ki je v teku svoje prakse gotovo že doživel različne slučaje, je bil ob pogledu na to skoraj še otroško bitje vidno iznenaden.

»Tako torej, tako torej! In taki dečki!« je ponavljal pred se. Nam pa, ki smo vedeli za njegovo bolezen, se je fant studil in meni slednjič celo smilil. Stari desetnik pa je klel in se jezil, ker je posebni oddelek bolnišnice vedno poln in nosijo sedaj vanj že take paglavce.

Ko so me odnesli v bolniško sobo, sem se ozrl še enkrat na reveža, ki je tako mlad izkrvavel, in neskončno sočutje se me je polotilo. Ves bolan in reven sem bil. Smrt mi morda že brusi koso, da me že jutri morda pokosi. Ali srečnega sem se začutil v tistem hipu, veliko srečnejšega kakor oni slabič, četudi je bil sin ogrskega bogataša. Rajši usahnem daleč od svojih dragih, v mrzli tujini, kakor pa da bi pokopal svojo fantovsko čast!

Dali so mi okrepčil in me položili v mehko postelj. Vse, kar sem doživel v zadnjih dneh, sem zrl kakor v sanjah. V polsnu in skoraj brezčuten, sem se komaj zavedal, kje sem in kaj se godi z menoi. Toda strašne bolečine v drobu so me kmalu prepričale, da sem bolan, in sicer nevarno bolan. Kaj sem prestal tisto noč, tega ti ne morem opisati! Bogu sem daroval svoje trpljenje in ga prosil, naj me ohrani, če je njegova sveta volja.

Protí jutru mi je odleglo in iznova so mi prišli vsi dogodki pred oči. Toda sedaj nisem premišljeval, kaj bo z menoj. Pred očmi mi je bil bolnik na stopnicah, katerega sem videl snoči. Zamislil sem se zopet v njegov žalosten

položaj in začutil sem se tako srečnega! Res me je bolezen skrivila in položila v postelj, ali iz cilja, ki sem si ga začrtal v časih lepe orlovske dobe, me ni premaknila. Zavedel sem se močvirja, ki je vladalo kroginkrog, ali spomini šentviških fantovskih večerov so me obdržali na površju. In vidiš, ta zavest me dela danes tako srečnega, da se ne bojim ničesar.

Bolezen sem srečno prebolel. Iskreno zahvaljujem Boga za to milost! Sedaj ležim že cel mesec tu in se mi z vsakim dnevom vračajo stare moči. Potem bom nastopil zopet staro vojaško življenje. Kam me bodo poslali in kako se mi bo godilo, o tem ne morem nič reči, pa mi tudi ni mnogo mari. Naj pride karkoli, jaz se bom držal tistih, že nekdanj začrtanih ciljev. Spomin na tiste lepe fantovske večere me bo vedno trdno podpiral v vztrajnosti, četudi okrog mene vse plava.

Bog daj sreče in blagoslova »Mladosti« in njenim ciljem v novem letu!

Jože.

Trpljenje iz ljubezni.

Dveh oseb pisma ležita pred mano. Med temi sta zanimivi dve zaradi izredne prikazni na tem svetu, tako izredne, da vzklije ta želja le med globokomislečimi, pri preprostih pa med živovernimi kristjani — želja po trpljenju. Prvo mi je pisal izkušen, misleč mlad mož, urednik »Mladosti«, br. Ivan Podlesnik. Morda ne bo hud, če objavi. Saj ne mislim s tem žaliti čuvstev, ampak ohraniti spomin, da, trpljenje blagostremečega plemeniti, in pa, ker so prošnje: »Gospod, tukaj reži in žgi in udarjaj, da prizaneseš tam!« redke. Naj torej sledi ono iz Zagreba z dne 28. novembra 1915:

Dragi brat! — Dovolj mi, da Te tako imenujem in stori tudi Ti tako. Tvoje pismo sem prejel. Hvala Ti! Sožalje mi izrekaš. Kaj je moje trpljenje v primeri s trpljenjem strašnim in groznim, ki obvladuje sedaj stotisoče! In ne veš li, da jaz ljubim trpljenje, da ljubim bol, ker je vse to en del mene, ker bi brez tega ne bil Jaz. Jaz, ki ga ljubim ne radi Jaza samega, temveč radi Njega, ki mi daje na tem Jazu spoznavati Sebe. Pridejo trenutki, redki, pa blaženi so, ko se radujem in gledam pred seboj svoj Jaz kot gleda umetnik delo, kateremu je posvetil najboljšo svoje moči. Ta Jaz, s svojim trpljenjem in ve-

seljem, je v takih trenutkih pred menoj jasen tudi z vsemi vzroki in posledicami, ki so netilo do njegove ustvaritve in mu kažejo pot do njegove izpopolnitve, in jaz ga zaljubim, ker čutim nad njim jasno Njega, ki mi daje moč, da morem ustvarjati svoj Jaz.

In veš li, da mi ni žal niti za en trenutek radosti in niti za eno čašo bridkosti, ki sem jo moral izpiti pri stvarjanju tega Jaza. Brez trpljenja bi bil ta Jaz nepopoln, ker trpljenje bi ne bil Jaz. Čutim in razumem visoko pesem, ki so jo peli mnogi svetniki trpljenju. Med modernimi sem našel belgijsko cvetko — redemptorista Ivana de Hemptinne, ki je v tem oziru največji med velikimi. Ko pride čas, Ti pošljem rokopis njegovega življenjepisa, ki sem ga pripravil za »Mladost«.

Eno pa mi je žal, žal do trpljenja: da sem pri ustvarjanju svojega Jaza toliko tisočkrat žalil Njega, ki je vendar sama dobrota! To so temne sence! Brat, to so temne sence, iz katerih stopa potem trpljenje, ki spremlja življenje. Človek pa mora hvaliti Boga, da mu je dal spoznanje, ker le v tem spoznanju more iz srca zaklicati: Gospod, tukaj reži in žgi in udarjaj, da prizanesesh tam!

To je po mojem mnenju velikansko spoznanje, to je po mojem mnenju temelj, na katerem more človek zgraditi svoj Jaz.

Moje besede so blebetanje, ker le težko je to povedati z besedami. Ti pa me boš razumel, ker si tudi Ti brat trpljenja v velikem spoznanju Resnice. Lepše je govorjenje duše duši brez besedi — — —

»Mladost«! Srčno želim, da prevzameš uredništvo. Podpiral Te bodem po svojih skromnih močeh. V tehničnem Ti bo pa v pomoč naš vrli Štefan, katerega mi iskreno pozdravi!

Ne brani se, ker veš, da je potreba, delavcev malo, delo pa tako neizmerno potrebno.

Prihodnji teden Ti pošljem pismo za »Mladost«. Narodnostni problem me zdaj muči. Izlil bom svoje srce v pismo. — Piši mi kmalu zopet, ker vsak Tvoj list mi je v razvedrilo, tolažbo in veselje.

Iskreno Te pozdravlja

Tvoj

Ivan Podlesnik.

Sklepi, trpljenje in tolažba.

Drugo pismo, iz katerega zrcali ista verska misel, da trpljenje čisti dušo, briše grehe in sklepa z Bogom tiste, ki ga iz tega namena vzamejo nase, piše osemnajstleten fant, član Orla v Št. Vidu nad Ljubljano. Poznali smo ga bolj kot otroško-veselega, zato tembolj prikupno zveni njegova resnoba. Ker pravi, da mu ne dostavijo nobene »Mladosti«, zato ne bo mogel biti hud, če priobčim. Mladost in resnost ter vera preveva stavke. Piše:

Kadar sem prost, sem truden, da se mi nič ne ljubi. Veliko sem v tem času doživel. To je bilo zame precej dobro. Zdaj šele vem, kaj je življenje. Samo to si želim zopet enkrat, zdrav nazaj priti. Tudi moje življenje bo v marsičem drugačno. Hvala Bogu, da sem še cel in zdrav. Bog daj kmalu boljšo prihodnost. Marsikateri izgubljeni je sedaj postal veren. — Ravnokar prihajam iz »švarmlinije«. Zato sem toliko izven nevarnosti, da vam lahko pišem. Težavno je naše življenje, pa to je božja volja. Se premalo trpim za svoje grehe. Kadar mi pride na misel, da preveč trpim, mislim na sveto Terezijo, katera je rekla: trpeti ali umreti, umreti ali trpeti. Bog daj, da se še enkrat vidimo. Veliko tovarišev, mladih, polnih življenja, je padlo kraj mene. Ah, kaj vojska vse naredi! Upajmo, da bo kmalu boljše. — Za »Mladost« se pa priporočam. Zelo rad bi čital »Mladost«.

Iskren, srčen pozdrav Vam Vaš zmerom udani Lojzek Doležal.

Hrepenenje po orlovskih časih.

Vsaka vojska vtisne v spomin neizbrisen sled. Tudi orlovstvo ga je našim fantom.

Br. Alojzij Drobnič, Orel iz Cerkelj pri Krški vasi, piše iz Dutovlja na Krasu:

Tudi Vas se spominjam, ko premišlujem nekdanje naše, že minule čase, ko smo se kot bratje shajali na odsekovih poletih in drugod. Bog daj, da bi že zopet prišli tisti časi nazaj, kakor so bili! No, pa upajmo v bodočnost, da nam bode zopet zasijalo solnce tiste sreče, ki jo pričakujemo. Zlasti naši domovi se bodo zopet odprli in se bo pričelo še bolj intenzivno naše delovanje in prid našega mladinstva. Bratski nazdar! — Alojzij.

Iz ogrskih bolnišnic.

Tam služi vojake kot vojaški zdravniški asistent medicinec in bivši orlovski vaditelj v Kranju, br. Valentin Fister. Vojna mu ni prizanesla. Kar je pri vojaki, je zbolel za pljučnico, nato za vročinsko boleznijo ter bil dvakrat operiran. Izrezali so mu eno rebro. Vendar prebolel je. Odkar mu je mati obolela, vprašuje neprestano po njenem zdravju, ne misleč več nase. Razmere v domovini ga zanimajo. Dobra mati dopušča, da smemo iz nekaterih pisem ponatisniti ta ali oni podatek.

Častnik.

Budafok, 13. 7. 1915.

Dragi starši! Naznanjam Vam, da sem se sedaj že popolnoma pozdravil. Pri zadnji zdravniški preiskavi sem dobil lahko službo kot medicinec. — Ostanem ves čas tu v Budafoku. Dne 20. t. m., mislim, da postanem častnik. Trebam nekaj nove obleke in novo sabljo, kar moram sedaj vse sam kupiti, a dobim potem povrnjeno. Tudi se mi poviša plača na 70 kron. Z Bogom! Vaš Tine.

Iz Budafoka v Budimpešto.

28. 8. 1915.

Ker sem za vojsko nesposoben, me je štabni zdravnik prestavil v veliki »Reservespital No. 1«, kamor grem jutri 31. t. m. Tam, pravijo, je izvrstno. Ta bolnica, kjer bom sedaj v službi, je v Pešti.

V bolnici očesnobolnih vojakov.

3. 9. 1915.

Tri dni služim že sedaj tu v Pešti. Prideljen sem kot asistent zdravniku za oči. Je izvrsten doktor, specialist. On je Slovak po rodu. Službo-imam samo dopoldne, potem sem prost. Takrat so tudi operacije seveda samo za oči. Kupim tudi knjigo za očesne bolezni. Upam, da bom tukaj veliko profitiral.

Cepljenje.

11. 9. 1915.

Tudi jaz sem se tu v novi bolnišnici že privadil. Ali sem prosil nazaj v Budafok, ker je tu okoli polno tovarn. Slabé zrak, kar zame, ki sem bil pred štirimi meseci bolan na pljučih, gotovo

ni dobro. Poveljnik bolnišnice je poslal mojo prošnjo na bataljon in bom v 14 dneh že, kakor upam, premeščen. Tudi moj podpolkovnik in zdravnik sta me zahtevala nazaj. — Kadar je cepljenje proti koleri, tifusu in kozam, mi piše in jaz grem pomagat. V zadnjih dneh sva v poldrugi uri cepila 900 mož proti koleri in kozam. Hitro mi mine tudi tukaj čas. Kovačičevega Janeza sem šel obiskat, pa ga nisem našel več.

Znanci.

Budapešt, 19. 9. 1915.

Meni še po starem. Zdrav sem. Tu je že sedaj precej mrzlo. Dobil sem pismo od Novinca, ki leži ranjen v Aussee. Tudi Frančev Tone mi je pisal. Obema bom še danes odgovoril.

1000 bolnih na očeh. Gorenjca.

Budapešt, 29. 9. 1915.

Ker nam manjka prostora, se preselimo v kratkem v novo bolnišnico, kjer bodo vsi. Okoli 1000. Je mnogo lepše kot tu. Danes je vprašal zdravnik, če grem ž njim, in jaz sem rekel, da grem rad.

Včeraj sem bil povabljen v Budafok na trgateg. Bilo je zelo izvrstno. Tudi nov mošt je že tu. Ko se preselimo, Vam pošljem nov naslov. — Ali je kaj posebnega v Kranju? Zelo rad bi videl, če mi pošljete vsak teden »Gorenjca«, ker nič ne vem, kako je na Kranjskem. Me bo zelo veselilo, če mi ga pošljete redno vsak teden.

Egiptovska bolezen.

Budapešt, 10. 10. 1915.

Jutri, to je 11. t. m., se preselimo v novo bolnišnico. Zame je prosil zdravnik vojaško komando, da smem iti ž njim v drugo bolnico, kar je tudi dosegel. — Pri nas imamo okoli 200 bolnikov z egiptovsko boleznijo. K nam pridejo vsi iz cele Ogrske. Hrano imam izvrstno. Bolnišnico stane zame dnevna hrana 6 K 20 vin., to je mesečno 180 kron, in poleg tega dobim še 30 K mesečno za stanovanje. — Za sedaj mi ni treba ničesar pošiljati kakor samo »Gorenjca«, in če hočete, nedeljskega »Slovenca«. Me zelo zanima, kaj je pri nas novega. V ogrskih časopisih je zelo malo o laških bojih. — Mnogo pozdravov vsem udani Tine.

V SPOMIN.

Ljubezen mi je že dolgo šepetala, naj napišem kratek nekrolog Tebi, draga Roza. Pa srce mi je bilo pretužno, ni našlo izrazov v bolestih, ki sem jo občutila ob novici, da Te je Vsemogočni poklical k Sebi v boljše življenje.

Odšla si! O srečna duša, zdaj uživaš večno lepoto. Solze mi silijo v oči, a molitev zate me tolaži.

Rešena si, Roza ljubljena, vsega zemskega trpljenja, rešena si greha, in Tvoja lepa duša je tam gori. O, veseli se, raduj se s svojo ljubljeno Materjo Marijo, ki si jo tako nežno ljubila v življenju! Blaženost, ti si lepa, in Ti, Roza, jo uživaš. O srečna hči, prosi še za nas, ki smo ostali tu na zemlji, v vrtincih greha.

POSLAL DAMSKI ODBOR.

Ali nam se toži ob prebridki izgubi! Kolikokrat smo Te zrlé v svoji sredini, kolikokrat si nas navduševala za svete vzore. Še vidimo Tvoj dobrohotni nasmeh, še čutimo dih Tvojih plemenitih idej... In si odšla. Poslovile smo se, — in vsaka sosestra Ti kliče v duhu: »Na svidenje!« Da, na svidenje, draga Roza, na svidenje nad zvezdami!

Pokojna Roza Pavlovca, privatna uradnica pri g. dr. Paganu, je umrla dne 27. septembra 1915. Bila je članica damskega telovadnega odseka kakor tudi članica Marijine kongregacije. Kot članica je bila tudi v odboru imenovanega odseka, čegar dolžnosti je vestno izvrševala. Opravljala je težko in naporno mesto blagajničarke, kar je izpolnjevala v polni meri. Z veseljem in z zavestjo je izvrševala svoja dela: »Vse za vero!« se je glasilo njeno geslo. V ta namen si delala in se trudila, trpela in umrla.

Umrla si, a Tvoj duh, Roza, bo živel med nami!

DOPISI.

Kranj. Nekaj pisem br. Valentina Fistra, bivšega našega voditelja, smo poslali »Mladosti«. Tudi nekateri drugi še pišejo. Marsikdo vzdihne, da bi spet društvo oživeló in društveni mladeniški odsek. V dvorani našega ljudskega doma je zdaj gimnazija. — Nazdar!

Št. Janž na Dolenjskem. Izgubili smo pri našem odseku brata Jožeta Jamnik. Vojska mu je prizanesla. Pobralla ga je pljučnica. Ni več pevca med nami in ne na cerkvenem koru. Preselil se je na oni svet veseli in blagi družabnik iz našega Orla. V njem je izgubila tudi mladeniška Marijina družba zvestega člana, in okrožje Orlov delavnega odbornika. Sv. večer je praznoval še v društveni dvorani in oddal znesek tombole za »Rdeči križ«. Večer pred sv. tremi kralji, 5. januarja 1916, je že praznoval v večnosti podnačelnik našega odseka. Kdaj zarastejo vrzeli? Bog, pomagaj nam! Nazdar!

Vipava. Orel je priredil svojemu naraščaju malo božičnico. Prišlo je 19 fantičev, ki so pa od zadnjič, ki smo jih skupaj imeli, precej porasli, — polnih mladega veselja. Brat

Preleč jih privede v sobo, kjer je stalo lepo, naravno drevesce z lučicami. Br. Silvester nagovori naraščaj. Ves svet hrepeni po Odrešeniku. Z veselím pričakovanjem si ga želimo vedno, vsako leto. — Letos še posebno. Kjer je bil Jezus rojen, stoji zvezda srebrna, ki naj prihajajočim kaže ono sveto mesto! — Malo jih je, ki bi mogli videti rojstni kraj. — Pa saj Odrešenik ni bil le v daljni Palestini — je tudi drugod — je tudi pri nas v presvetem Zakramentu. Tudi zvezdo imate vi, fantje, ki vam kaže Odrešenika — to je naša organizacija, naš Orel! Sledite mu! Raztrgani smo. Telovadnic ni, orodja ni, krojev ni — a strgano ni orlovsko srce! To srce orlovsko naj še v vas nadalje tli, do časa, ko vas bo orlovski klic poklical na bojne poljane. Ne poljane, kjer se mori življenje — ampak kjer se seje veselo življenje in mir! Zlasti božji mir, ki nas resnično osreči! Ostanite zvesti Orlu! Nazdar! Vsak je bil obdarovan z nekaj jestvinami; Marijini družbi, ki nam je sobo prepustila, iskrena hvala!

DROBIŽ.

Trpljenje in moč. — V prvem četrtletju 1915/16 je odšel k vojakom eden izmed tistih evharističnih dijakov, ki jih je videti zadnje čase dan za dnevom pri obhajilni mizi. Iščejo družbe božje in slonijo na Srcu Gospodovem,

ki mu izročajo sebe in svojo domovino. Človeku se zdi, kakor bi gledal čase sv. Alojzija, ko gleda te mladeniče. Kot osmošolec je odhajal miren, ljuboosen, kakor kadar je klečal vsak dan pred oltarjem župne cerkve našega

mesta. Njegovega imena ne objavljam, da ne oskrnim njegovega tihega življenja, pač pa pisemce, ki razodeva trpljenje nepokvarjenega dijaka, ki ni bil vajen tožiti, toda vržen v mrzli Judenburg med napore novincev, okrog pokvarjeno, bolj živalsko kot dušno življenje, dnevni sestanki z Zveličarjem onemogočeni. Piše:

»V neizmernem trpljenju se šibi moja duša. Tu, sredi groznega trpljenja, se Vas spominjam in se Vam prav pristrčno priporočam v molitev. Dušo zmaguje in srce trepeče v bolesti, le zaupanje v božjo pomoč me vzdržuje. Rad bi pohitel s to kartico k Vam in med naše dobre dijake. Prosim, oglasite se kmalu. Spominjajte se me pri sv. maši!«

Način, kako dedujemo svetovno kulturo. — Ob petdesetletnici rojstva dr. Janeza Ev. Kreka so zapisale o njem »Novine« (II. 297.): »Dr. Krek je discipliniran in marljiv kot Nemec, iznajdljiv in brz kot Francoz, a blag in globok kristjan kot Slovan.«

Nemški cesar Viljem II. je sicer protestant in tudi vseh njegovih vzorov ne gre odbravati, vendar je ena glavnih oseb v svetovni vojski. Zato bo zanimalo par podatkov, kako je postal pomemben in vzgojil značaj. Že kot majhen deček je dobro vedel, da postane pruski kralj. Osem let star je spremljal v »belo dvorano« svojega deda Viljema I., ki je otvarjal s prestolnim govorom zbornico, ki je imela izdelati novo državno ustavo. Za nekaj časa je ob tej priliki sam ostal med poslanci, in razlagali so samozavestnemu otroku, kaj ta in ona naprava pomeni. Potem je sedel z materjo v loži, opazoval poslance in poslušal go-

vore. Tudi zavest, da postane nemški cesar, so mu vtisnili zgodaj, in to za dečka na naraven, dostopen način. Štiri leta pozneje, 1870, je slavila Prusija zmago nad Francozi in pruski kralj je bil proglašen za nemškega cesarja. Zmagonosna armada je na povratku stopala v starodavno mesto Branibor, in dvanajstletni Viljem je smel v triumfu jezdit za svojim očetom. — Vzgojitelji so umeli hrepenenje po vladarski časti podžigati. Dobil je v roke krasno knjigo, v kateri so bili naslikani znaki kraljev: kraljevske obleke, orožje, grbi, žezlo, krona. V dobi 19 let, ko mlad človek najbolj zamišlja načrte, so zborovali v Berlinu zastopniki držav, kjer so velesile reševale svetovna vprašanja in je kancler, knez Bismark, nastavljal vladarje po Balkanu. Ni čuda, da je vzniknila želja, postati sam slaven in velik in najmočnejši. Ta ideal izraža njegov izrek: »Ničesar važnega ne bodo odločili v Nemčiji, da, tudi na vsem svetu ne, brez nemškega cesarja«. Poleg naravnih darov si je vzgojil odločno voljo in se navadil na neumorno delavnost. Kanclerja Bismarka, ki je za deda in očeta skoro neomejeno vladal, je takoj odslovil in sam vzel vladne vaje v roke. Snoval je načrte in naročal, da jih izvršijo. Marsikaj je uresničil, čemur so sprva po celem cesarstvu nasprotovali; tako n. pr. nemško mornarico. Armado je celih 25 let neprestano nadziral, vojašnico za vojašnico, vajo za vajo, in odšla mu ni nobena bistvena napaka. Pod takim očesom je kajpada generale skrbelo, kako izpolnijo nalogo. Kaj je dosegel, je v svetovni vojni vidno. Danes je cesar Viljem II. velik ponos vseh Nemcev.

KNJIŽEVNOST.

Dr. Josip Gruden, »Slovenski župani v preteklosti«. V Ljubljani 1916. — Spis pojasnjuje, kaj so bili ti župani tekom slovenske zgodovine, kakšna je bila njihova oblast in čast. S tem nas vodi v razmere slovenskega narodnega vladanja, dokler ni bilo popolnoma vzeto in nadomeščeno s tujim. — Zelo naravno je bila urejena slovenska vladna oblika. Slovena je na družini.

Čeprav je bilo v družini več sinov, ni bilo nobenemu treba iti od doma v tujino, če si je hotel ustanoviti družino. Vsak je lahko pripeljal nevesto na očetov dom, ki se je razširil v toliko hišic in shramb, kolikor je bilo potrebno. Zemljišče pa je bilo vsem skupno pod skupnim gospodarjem. Ta skupna družina je bila imenovana zadruga. »Tisti izmed sinov, kateremu je umirajoči oče dal svoj blagoslov, je vodil gospodarstvo«. (Str. 74.) Načelniku so naslednika tudi volili. Gospodarja zadruge so imenovali starosta. Ta je torej načeloval najbolj prvi zvezi družin. Zvezi zadrug (župi, soseski, občini) je načeloval župan. Zvezi žup (plemenu) veliki župan. Zvezi velikih županij, v kolikor so silile razmere, še višji veliki župan ali vojvoda. Za miren kulturni razvoj je bila taka uredba najprikladnejša. Tu je iskati vir, zakaj so se Slovani tako razrastli.

Sosedje Slovanov so imeli bolj vojaško uredbo. Zato manj kulturno stalno, manj na-

ravno in manj npravno državo, ker vojaški sistem kaže, da je bil tem državam ideal nasilni razvoj in podjarmljenje drugih, ne pa življenje od lastnega dela. Nekateri tožijo, ki jih vleče bolj blesk zunanjega ugleda, kakor notranja narodna sreča, zakaj niso imeli naši dedje vojaških držav in njim na čelu kraljev in cesarjev, toda zdi se, da bi se Slovanov manj ohranilo, ko bi bili imeli vojaške države. Koliko nemških rodov je izginilo, ker so z vojaško silo iskali vlade. Slovanom so popolnoma izginili le polabski, to pa, ker niso sprejeli krščanstva. — Središče slovanskih držav je bila, kar bi moralo biti v vsaki državi, družina. Pri sosednjih, bolj vojaško urejenih državah je tvoril vso državno usodo kralj. Slovenski župani so bili sicer pravi vladarji, toda bili so zaupniki ljudstva in očetje njegovih zadev od najmanjšega do najglavnejšega velikega župana ali vojvoda. Zato so morali slovenski vojvode prisegati pred ljudstvom, da bodo pravični. Pri sosedih so bili grofi in knezi zaupniki ne ljudstva, ampak vladarja, njegovi nastavljenici, torej bi človek rekel, po dostojanstvu precej pod slovenskimi župani, kakor je n. pr. uradnik veliko manj kot pa izvoljeni vladar, čeprav samo občinski. Seveda, tekom stoletij so jemali slovenskim županom oblast in jih potiskali na vedno nižje uradniško in biraško mesto. A. K.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Izšla je času primerna knjiga

Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.

Spisal P. Mariofil Holeček, frančiškan. Cena K 1·20 za broširan, K 2— za vezan izvod. Po pošti 20 vinarjev več.

Katoliški narodi vesoljnega sveta se oklepajo vedno tesneje božjega Srca Jezusovega. Tudi Slovenci smo se božjemu Srcu že pred leti posvetili; to posvetitev smo že mnogokrat obnovili; na posebno slovesen način se je pa zgodilo to letos, ko nam je prinesla vojska toliko žalosti in trpljenja in smo še močneje začutili potrebo, da nam odpre to Srce neusahljive zaklade svoje ljubezni in svojih dobrot.

Ker smo se pa z večkratno posvetitvijo tako približali božjemu Srcu, je potrebno, da to Srce tudi natančneje in jasneje spoznamo, da prodremo nekoliko v neizmerne skrivnosti in milosti, ki jih Zveličarjevo Srce za nas hrani in nas želi z njimi obogatiti. — Četudi bi vse knjige na svetu ne mogle vredno popisati vseh zakladov, ki jih hrani božje Srce, bo vendar ta lepa knjiga zelo razveselila vsakega častivca in dvignila med vernimi Slovenci čiščenje in otroško zaupanje do božjega Srca.

Kdor se bo utopil v ta prisrčna premišljevanja, bo našel v njih neusahljiv vir tolažbe in utehe, četudi so ga v sedanjih viharnih časih objeli morda dnevi bridke žalosti in tuge. Čim globokejše rane ti je zasekalo življenje, tem več utehe ti bodo nudila ta premišljevanja.

Ta dragocena knjiga naj se torej širi ter prinese mir in tolažbo v vse slovenske domove. Dobi se v Katoliški Bukvarni in vseh frančiškanskih samostanih.

Lavretanske litanije

Matere božje za mešani zbor, oziroma eno-, dvo-, ali triglasni zbor zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vinarjev.

Te litanije, ki so ravnokar izšle, bodo dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo ustrezno samo pevovodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Varčna kuharica.

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 1·20, v platno vezana K 1·80, po pošti 20 vin. več.

Knjiga ne bo služila samo ob času druginje, temveč bo tudi ob dobrih časih pot do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpoštevava povsod varčnost ter uči, kako si pomaga gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobiti. Vsa navodila so pa večkrat preizkušena; sprejela so se samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige ti tudi pomaga takoj rešiti vprašanje kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš namreč znala postaviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne prideš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blagostanju slovenskega naroda.